

Normen en wetgeving inzake veiligheidsverlichting.

1.BELGISCHE WETTEN

1.1. Bouwwetgeving:

- Het KB van 18/06/93 (omzetting van Europese richtlijn 89/654/EEG) : in ieder gebouw toegankelijk voor het publiek en/of personeel dient een veiligheidsverlichting aanwezig te zijn en de uitgangen er naartoe aangegeven zijn.
- Het KB van 07/07/94(omzetting van de Europese richtlijn 89/106/EEG): vaststelling van de basisnormen voor de preventie waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen.
- Het KB van 17/06/97(omzetting van 92/98/EEG): veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk

Toelichting bij dit KB

1.Veiligheidsverlichting.

Verwijzing naar de wettelijke voorschriften inzake de noodverlichting

De noodverlichting zoals bepaald in art. 63bis van het A.R.A.B. stemt overeen met de huidige bepalingen opgenomen in de geharmoniseerde Europese normen, voornamelijk volgens de norm EN 1838, in het gedeelte van de noodzakelijke noodverlichting enerzijds voor evacuatieverlichting en anderzijds voor de omgevingsverlichting.

De evacuatieverlichting moet de evacuatiewegen voldoende verlichten en eveneens gedurende de nodige evacuatie tijd (tenminste 1 uur) toelaten dat een vlotte toegang tot de evacuatiewegen verzekerd is.

De verlichtingssterkte moet ter hoogte van de grond ten minste 0,5 lx (lux) bedragen voor omgevingsverlichting, 1 lx op de as van de vluchtweg en 5 lx op de gevaarlijke plaatsen, zoals het kruisen van gangen, trappen, richtingsverandering (KB van 7.7.1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen en de norm EN 1838) voor wat de evacuatieverlichting betreft.

Die waarden, beschouwd als minimale waarden, moeten door een autonome elektriciteitsvoorziening geleverd worden zoals batterijen, een elektrogeengroep of een speciale laagspanningsvoeding die de noodverlichting automatisch aanschakelt in geval van defect in de normale verlichting van zodra gewoonlijk meer dan 100 personen in de instelling tewerkgesteld zijn.

In de instellingen die minder dan 100 personen tewerkstellen is die verplichting van automatisering door middel van een autonome voeding daarentegen niet opgelegd.

2.Lichtgevende veiligheidssignalering

De lichtgevende veiligheidssignalering is samengesteld uit een geheel dat een paneel en een noodverlichtingsinrichting omvat verlicht door transparantie of weerkaatsing.

Het paneel geeft een symbool of een pictogram weer dat aanwijzingen geeft met betrekking tot verbodsbepalingen, waarschuwingen, verplichtingen of hulp- en reddingsmiddelen.

In elke instelling die personeel tewerkstelt moet deze signalisatie permanent met behulp van panelen worden aangebracht (art. 52.5.11 van het A.R.A.B. en art. 6 van het KB van 17 juni 1997 betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk).

Indien deze signalering een energiebron nodig heeft om waargenomen te kunnen worden, moet zij in geval van stroomonderbreking over een noodtoevoer beschikken, behalve indien het risico verdwijnt met de stroomonderbreking.

De doeltreffendheid mag niet in het gedrang komen noch afhankelijk zijn van het minimum aantal personen dat gewoonlijk in de instelling aanwezig is.

De kleuren moeten overeenstemmen met de eisen van de normen NBN ISO 3864 en zodanig dat de signalen in alle gebruikelijke verlichtingsomstandigheden altijd hun oorspronkelijke betekenis bewaren.

Het woord "signalering" in deze tekst verwijst naar de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.

Veiligheidsverlichting: zie KB van 7.7.1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen en de norm EN 1838.

3.Fotoluminescentie

In grote lijnen is het de eigenschap die een stof heeft om stralingen te absorberen en onder een andere golflengte bij lage temperatuur licht weer te geven.

De fotoluminescentie verbonden aan de veiligheidssignalering kan een verbetering van de waarneming van veiligheids- en gezondheidssignalering mogelijk maken en kan deze signalering aldus een waardevolle bijkomende doeltreffendheid bezorgen.

Vanaf het ogenblik dat de noodverlichting, waarvan de omgevingsverlichting en de evacuatieverlichting deel uitmaken, 50 % van de verlichting moet leveren, vereist na 5 s en de totaliteit na 60 s, kan het nuttig zijn hierdoor een waarneming van de signalering te behouden.

Bovendien, in geval van een defect, hetzij van een deel van de noodverlichting, hetzij van de autonome elektrische voeding of van de autonome verlichting kan dit type van materiaal een niet verwaarloosbare bijkomende aanwijzing geven.

1.2.Wetgeving voor de veiligheid van de arbeidsplaatsen .Het A.R.A.B.

- ❑ Art. 52 : uitgangswegen en ontruiming
- ❑ Art 54 quinquies: veiligheidssignalering
- ❑ Artikel 63bis: veiligheidsverlichting
Art 63 bis schrijft veiligheidsverlichting voor in inrichtingen waar gewoonlijk meer dan 100 mensen aanwezig zijn met het oog op een mogelijk noodzakelijke ontruiming indien de reguliere kunstverlichting uitvalt.

1.3.Enkele specifieke KB's en decreten

- ❑ KB van 25/05/74 : Rusthuizen
- ❑ KB van 06/11/79 : Ziekenhuizen
- ❑ KB van 07/10/70 + MB 19/10/92 : Schouwburgen
- ❑ Decreet Vlaamse Executieve van 27/01/88: Hotels
- ❑ Decreet Franse Executieve van 9/11/90 : Hotels

2.BELGISCHE NORMEN

1.Producttechnisch

- ❑ NBN C71 597-1 Verlichtingsarmaturen
- ❑ NBN C71 598-2-22 Productstandaard voor verlichtingsarmaturen voor veiligheidsverlichting

De fabrikant is hier verantwoordelijk voor de correcte toepassing van de normen op dit product.

- ❑ Het lastenboek 400.D.02 van de regie der Gebouwen en Krijgsmacht is hier ook een veelgebruikte norm

2.Installatienormen

- ❑ NORM EN 1838 (vervangt Belgische norm NBN L 13-005)

Volgens deze norm dient de verlichtingssterkte van de veiligheidsverlichting minimaal 1 lux te bedragen. Deze minimale waarde dient gedurende de volledige autonomieduur aangehouden te worden.

De Europese norm EN 1838, 'Verlichtingseisen voor noodverlichting', beoogt standaardisatie en harmonisatie van regelgeving voor noodverlichting binnen de Europese Gemeenschap.

EN 1838 schrijft minimaal 0,5 lux voor als anti-paniekverlichting in open ruimtes en verzamelplaatsen.

Voor werkplekken met een verhoogd risico is bij netspanningsuitval minstens 10% van de reguliere verlichting vereist, met een ondergrens van 15 lux

Naast vluchtwegen en (nood)uitgangen omvat een noodevacuatieplan andere noodvoorzieningen, die bij netuitval verlicht dienen te zijn.

EN 1838 bepaalt dat voor de volgende plaatsen specifieke aandacht vereist is:

- ❑ iedere uitgang, die als nooduitgang aangemerkt is.
- ❑ een zodanige verlichting van een trap, zodat iedere traprede direct wordt aangelicht
- ❑ iedere niveauperandering van de vloer
- ❑ de verlichting van nooduitgangen en veiligheidssignalering
- ❑ iedere verandering van richting
- ❑ iedere kruising of splitsing van gangen
- ❑ nabij elke EHBO post *
- ❑ iedere plek waar brandbestrijdingsmiddelen zijn aangebracht*

* Indien de vermelde plaatsen niet op een vluchtweg liggen moeten zij worden verlicht met minimaal 5 lux.

NBN C 71-100 : Installatieregels, inspectie instructies en onderhoud.In de praktijk ziet de brandweer toe op de naleving van de toepassing van dit KB.

3.Europese wetten.

- ❑ De Europese Richtlijn 89/654/EEG: Minimum-voorschriften inzake veiligheid en gezondheid op het werk .

Deze Europese richtlijn bepaalt nadrukkelijk dat arbeidsplaatsen in het algemeen afdoende beveiligd dienen te zijn.

Veiligheidsverlichting geldt hierbij als een noodzakelijke voorziening.

Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor arbeidsplaatsen met relatieve grotere risico's. Dit laatste is vooral van toepassing in de industrie. De werkgever zorgt hier voor de naleving van de voorschriften en draagt de verantwoordelijkheid.

- ❑ De Europese Richtlijn 92/58/EEC: Minimum voorschriften inzake veiligheid en gezondheidsignalering op het werk .

4. Europese normen

- EN 60 598-1: Luminaires
- EN 60 598-2-22 Luminaires for emergency lighting (Europese product standaard)
- Pr IEC 62034: automatic test systems for battery powered emergency escape lighting
- EN 1838: Lighting applications: emergency lighting

De nieuwe norm brengt duidelijkheid en legt op eenduidige wijze vast hoe de veiligheidsverlichting op doeltreffende manier moet toegepast worden.

Volgens deze norm moet er binnen een straal van twee meter van volgende plaatsen een evacuatieverlichting aangebracht worden.

- Bij elke uitgang die bedoeld is voor gebruik in geval van nood.
- Nabij trappen zodat elke trede direct wordt aangelicht
- Bij elke richtingsverandering en/of niveauverschil
- Bij voorgeschreven nooduitgangen en veiligheidssignalisering
- Bij splitsing van gangen
- Bij eerste hulp-en brandbestrijdingsmiddelen

Nieuw : buiten aan de uitgang evacuatie dient eveneens een veiligheidsverlichting geplaatst.

Nieuw : De verlichting van de risicovolle werkplek bedraagt minstens 10 % van de normale vereiste norm met een minimum van 15 lux.

- Pr EN 50172: Emergency escape lighting systems

Onderwerp is o.m. de maandelijkse functietest en de jaarlijkse autonomietest

- Maandelijks : controleren op goede werking : bvb op testknop drukken of automatische test +visuele controle
- Jaarlijks uitvoeren autonomietest

Registratie van controles en onderhoud op te nemen in een logboek

- Pr EN 50717: Central Power supply systems